

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 3084/05
01.03.2006. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Звездане Лутовац, Слободана Дражића, Николе Станојевића и Михаила Рулића, чланова већа, у парници тужиоца АА, чији је пуномоћник адвокат АБ, против тужене Републике Србије, коју заступа Републичко јавно правобранилаштво - Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Окружног суда у Лесковцу Гж.бр. 1904/05 од 19.08 2005. године, у седници већа одржаној дана 01.03.2006. године, донео је

П Р Е С У Д У

I УСВАЈА СЕ ревизија тужене и ПРЕИНАЧУЈУ пресуде: Окружног суда у Лесковцу Гж.бр. 1904/05 од 19.08 2005. године и Општинског суда у Власотинцу П. број 472/05 од 20.07.2005. године у ставу II изреке у усвајајућим деловима и у ставу III тачка 1. изреке, тако што се ОДБИЈАЈУ као неосновани тужбени захтеви тужиоца АА, којим је тражио да му тужена Република Србија на име накнаде штете због измакле користи из уговора о извођењу радова са инвеститорима, исплати износе од: 26.405,00 динара са инвеститором ББ, са законском затезном каматом од 20.12.1995. године, 280.725,00 динара са инвеститором ВВ, са законском затезном каматом од 15.09.1996. године и 226.702,00 динара са инвеститором ГГ, са законском затезном каматом од 15.09.1996. године, све до исплате; као и да му на име накнаде штете због измакле користи, исплати очекиване износе од: 602.333,00 динара за пословну 1997. годину, са законском затезном каматом од 1.01.1998. године, 852.518,00 динара за пословну 1998. годину, са законском затезном каматом од 1.01.1999. године, 1.304.786,00 динара за пословну 1999. годину са законском затезном каматом од 1.01.2000. године, 2.783.992,00 динара за пословну 2000. годину, са законском затезном каматом од 1.01.2001. године и 3.871.079,00 динара за пословну 2001. годину, са законском затезном каматом од 1.01.2002. године, све до коначне исплате и у року од 15 дана од дана пријема преписа ове пресуде.

II УКИДАЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Лесковцу Гж.бр. 1904/05 од 19.08 2005. године у делу који се односи на новчану накнаду због одузимања дренажне машине и пресуда Општинског суда у Власотинцу П. број 472/05 од 20.07.2005. године у ставовима I и IV изреке и предмет у том делу враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Општинског суда у Власотинцу П. број 472/05 од 20.07.2005. године, ставом I изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име материјалне штете због неоснованог одузимања дренажне машине марке "ДД", од стране СУП-а Кикинда дана __.1995. године и пропасти исте, исплати износ од 94.440,00 динара са законском затезном каматом од 13.11.1995. године па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом II тачка 1. изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је тужена обавезана да му на име накнаде штете по основу измакле користи о извођењу радова са инвеститором ББ исплати износ од 26.405,00 динара са законском затезном каматом од 20.12.1995. године па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде; одбивши као неоснован вишак тужбеног захтева од досуђеног до траженог износа од 88.000,00 динара. Тачком 2, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и тужена обавезана да му на име накнаде штете по основу измакле користи из уговора о извођењу радова са инвеститором ВВ исплати износ од 280.725,00 динара са законском затезном каматом од 15.09.1996. године па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде; одбивши као неоснован вишак тужбеног захтева до траженог износа од 972.372,00 динара. Тачком 3, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и тужена обавезана да му на име накнаде штете по основу измакле користи из уговора са инвеститором ГГ исплати износ од 226.702,00 динара са законском затезном каматом од 15.09.1996. године па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде; одбивши као неоснован вишак тужбеног захтева од досуђеног до траженог износа од 785.250,00 динара. Ставом III тачка 1. изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и тужена обавезана да му на име измакле користи по основу неоснованог одузимања наведене машине исплати за: пословну 1997. годину очекивани износ од 602.333,00 динара са законском затезном каматом од 1.01.1998. године, пословну 1998. годину очекивани износ од 852.518,00 динара са законском затезном каматом од 1.01.1999. године, очекивани износ од 1.304.786,00 динара за пословну 1999. годину са законском затезном каматом од 1.01.2000. године, очекивани износ од 2.783.992,00 динара за пословну 2000. годину са законском затезном каматом од 1.01.2001. године и очекивани износ од 3.871.079,00 динара за пословну 2001. годину са законском затезном каматом од 1.01.2002. године, све ово до коначне исплате и све у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења. Док је тачком 2, одбијен као неоснован преостали део тужбеног захтева преко досуђених

износа па до тражених износа за: пословну 1997. годину до 2.000.000,00 динара, пословну 1998. годину до 2.500.000,00 динара, пословну 1999.г одину до 3.000.000,00 динара, пословну 2000. годину до 3.500.000,00 динара и пословну 2001. годину до 4.000.000,00 динара. Ставом IV изреке тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде трошкова овог спора исплати износ од 198.875,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде и под претњом принудног извршења, одбивши га за вишак тражених трошкова до 323.750,00 динара.

Правноснажном пресудом Окружног суда у Лесковцу Гж број 1904/05 од 19.08.2005. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене и потврђена пресуда Општинског суда у Власотинцу П број 472/05 од 20.07.2005. године.

Против наведене правоснажне другостепене пресуде, тужена је изјавила благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је одговорио на ревизију оспоравајући њене разлоге и предложио да се ревизија одбије.

Испитујући правилност правоснажне другостепене пресуде сходно члану 386. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана. С тим што је у делу који се односи на накнаду штете због изгубљене користи основана због погрешне примене материјалног права, па ју је Врховни суд у том делу стога преиначио. Имајући при том у виду да доношењем другостепене пресуде није учињена апсолутно битна повреда одредаба парничног поступка из новелираног члана 354. став 2. тачка 11. ЗПП на коју пази по службеној дужности, нити пак нека од указаних ревизијом. Док је у преосталом делу ревизија основана зато што је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је дана 14.11.1995. године од стране радника МУП-а Србије - СУП-а Кикинда, привремено одузета дренажна машина марке "ДД" (иначе вишенаменска машина за дренажу земљишта са ласерским и компјутерским навођењем) ради утврђивања порекла, о чему му је издата потврда. Поводом тога против тужиоца није покренут ни кривични, а ни неки други поступак. Тужилац је пре тог одузимања машине закључио три уговора о извођењу радова овом машином, са: ББ дана 14.09.1995. године, ВВ дана 15.10.1995. године и ГГ од истог датума, којима су поред осталог уговорили цене вредности тих радова, на бази којих је судски вештак економске струке утврдио својим налазом и мишљењем висину тужиоачеве изгубљене зараде, односно измакле користи по сваком од наведених уговора (умањену за пореске обавезе) у висинама од: 26.405,00 динара, 280.725,00 динара и 226.702,00 динара. На основу налаза и мишљења судског вештака економске струке утврђен је и обим измакле користи очекиваних тужиоачевих прихода ангажовањем рада наведене машине у временском интервалу од 1997. закључно са 2001. годином за сваку годину засебно, на бази просечне зараде истородних предузећа у Лесковцу (такође уз одбијање пореских обавеза) у износима од: 602.333,00 динара за пословну 1997. годину, 852.518,00 динара за пословну 1998. годину, 1.304.786,00 динара за пословну 1999. годину, 2.783.992,00 динара за пословну 2000. годину и 3.871.079,00 динара за пословну 2001. годину. Како је предметна машина одлуком извршног савета Општине ___ од 21.06.1995. године била уступљена Предузећу "ЂЂ", она је после привременог одузимања од тужиоца, била уступљена овом предузећу. Зато је тужилац покренуо пред Општинским судом у Кикинди спор у којем је против овде тужене и наведеног предузећа исходовао пресуду П. број 124/96 од 8.05.1996. године, која је постала правоснажна и извршна дана 19.05.1997. године, за враћање у својину и државину предметне одузете машине. Потом је покренуо и извршни поступак за принудно извршење ове судске одлуке пред Општинским судом у Кикинди у предмету И. број 79/98, који је касније припојен списима Трговинског суда у Зрењанину И. број 331/2000. Предметну машину није преузео, а њена вредност на дан одузимања је по налазу и мишљењу судског вештака техничке струке била 94.440,00 динара.

На бази утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови извели правни закључак да је тужилац одузимањем наведене дренажне машине од стране надлежних органа тужене претрпео материјалну штету у својој имовини сходно члану 155. у вези члана 189. Закона о облигационим односима, у виду измакле користи због нереализованих уговора чије је остварење спречено тим одузимањем и изгубљене користи због очекиваних прихода који су се могли основано очекивати према редовном току ствари, за утужени временски период; а чије је остварење спречено због неправилног и незаконитог рада надлежног органа тужене. Због чега је она сходно члану 172. став 1. Закона о облигационим односима одговорна за ту штету коју је њен орган проузроковао трећем лицу у вршењу својих функција.

Међутим, неприхватљив је правни закључак нижестепених судова о неоснованости истакнутог приговора тужене о застарелости тужиоачевог потраживања, заснован на примени члана 377. став 1. Закона о облигационим односима, са аргументацијом да радње овлашћених лица тужене (СУП-а Кикинда) који су тужиоцу дана 14.11.1995. године одузели предметну дренажну машину, садрже све елементе кривичног дела злоупотребе службеног положаја из члана 242. у вези ставова 1. и 2. тада важећег КЗ РС, за које дело је запређена казна затвора од једне до 10 година. Следом чега су закључили да од дана када је кривично дело учињено 14.11.1995. године па до дана подношења тужбе у овој правној ствари: дана 30.03.2004. године, није прошао тај десетогодишњи рок застарелости, као време одређено за застарелост кривичног гоњења за то кривично дело. Иако заиста не постоји правоснажна осуђујућа кривична пресуда у односу на овлашћена лица тужене. Ово стога што се са правног становишта Врховног суда цитирана одредба члана 377. став 1. ЗОО којом је регулисана застарелост потраживања накнаде штете проузроковане кривичним делом, не може применити у конкретном случају јер овде није утврђено постојање кривичног дела. То се утврђује правоснажном одлуком надлежног кривичног суда у поступку који се покреће и спроводи сходно одредбама Законика о кривичном поступку како то дефинирано

који се покрене и спроводи сходно одредбама Законика о кривичном поступку, како је децидирано санкционишу чланови 2. и 3. цитираног Законика. Зато се у конкретном случају има применити члан 376. став 2. Закона о облигационим односима којим је прописан тзв. објективни рок застарелости потраживања накнаде штете у року од 5 година од дана настанка штете, а који је евидентно истекао подношењем тужбе у овој правној ствари дана 30.03.2004. године, у односу на дан одузимања предметне машине 14.11.1995. године.

Следом основаности овог материјално-правног приговора тужене о застарелости тужиоцевог потраживања накнаде материјалне штете због измакле користи, Врховни суд је преиначио нижестепене пресуде и одбио у том делу тужбени захтев тужиоца одлучивши као у ставу првом изреке ове пресуде, применом члана 395. став 1. ЗПП.

Међутим, правни закључак нижестепених судова о основаности тужиоцевог тужбеног захтева за исплатом противвредности одузете дренажне машине у висини њене новчане противвредности на дан одузимања 14.11.1995. године по правном основу неоснованог обогаћења из члана 210. Закона о облигационим односима, се за сада не може прихватити за исправним јер је изостало утврђење чињеница: зашто овде тужилац као поверилац није извршио правоснажну пресуду Општинског суда у Кикинди П. број 124/96 од 8.05.1996. године којом је исходовао враћање у својину и државину предметне дренажне машине, у извршном поступку који је покренуо пред Општинским судом Кикинда у предмету И. број 79/98, спојеном извршном предмету Трговинског суда у Зрењанину И. број 331/2000. Заправо, какав је коначни исход наведеног извршног поступка и шта је било на крају са предметном дренажном машином, односно где се она коначно налази и у каквом је стању. Затим, у каквом је стању била у време одузимања. Све то је све по оцени Врховног суда релевантно за процену правилности материјалног права и правног основа тужиоцевог потраживања за исплатом њене противвредности.

Стога ће првостепени суд у поновном поступку поуздано утврдити релевантне чињенице на које му је указано овом одлуком и потом адекватном применом материјалног права поново одлучити о овом преосталом тужбеном захтеву тужиоца.

Како одлука о трошковима спора зависи од исхода одлуке о главној ствари, то је и она укинута у смислу члана 166. став 3. ЗПП.

Изложени разлози су били они који су руководили Врховни суд на укидање нижестепених пресуда и доношење одлуке као у ставу 2. изреке, сходно члану 395. став 2. раније важећег ЗПП, чије се одредбе примењују у смислу члана 491. став 4. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 125/2004 од 22.11.2005. године, са применом од 23.02.2005. године), у поступку покренутом пре почетка примене овог Закона.

Председник већа-судија

Стојан Јокић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

дц